

Щербак О.Г.

старший викладач кафедри менеджменту в галузях АПК

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК СКЛАДНИК МЕНЕДЖЕРСЬКИХ КОМУНІКАЦІЙ

Процес менеджменту, як на нас, об'єднує в собі: а) суб'єкти і об'єкти менеджменту; б) функції менеджменту; в) принципи, методи, етику, етикет, стиль, культуру і мистецтво управлінської діяльності; г) засоби її здійснення; д) сполучні процеси із забезпечення її здійснення. В складі останніх виділяються комунікації. Ними є передача-сприйняття інформації з метою її застосування в діяльності. Отже, спричинювачем комунікації виступає інформація.

Дане слово латинського походження, де означає “роз'яснення”, “викладення”. Узагальнення наукових джерел зводиться до того, що під нею маються розумітись будь-які, сприймувані людиною безпосередньо або за допомогою придуманих нею пристроїв відомості про навколишній світ та перебігаючі в ньому процеси з метою використання їх у своїй діяльності.

На практиці всі технологічні, організаційні, економічні, соціальні і політичні процеси породжуються, супроводжуються і спрямовуються інформаційними потоками, які відображають різні взаємовідносини між об'єктами живого світу і становлять суть та форми зв'язку між управлінськими системами. Завдяки обміну інформацією між цими системами здійснюється управління організацією.

Вся багатоманітність управлінської діяльності зводиться: а) з одного боку – до роботи з інформацією; б) з іншого боку – до роботи з управлінськими

рішеннями. Отже з позицій кругообігу інформації, управлінське рішення – це концентроване відображення опрацьованої інформації, спрямоване на організацію розв’язання проблем, виникаючих внаслідок безперервного виникнення господарських ситуацій. Виходячи із наведеного якості і швидкості вироблення управлінського рішення і втілення його в життя знаходяться в прямій залежності від повноти і ґрунтовності опрацьованої інформації.

Залежно від положення, яке вона займає в управлінському циклі, інформація є розпорядчою, зворотного зв’язку, запам’ятовуючою та ін. У процесі управлінської діяльності використовують науково-технічну, адміністративно-правову, метеорологічну, агробіологічну і інші види інформації. Та, незалежно від напрямків класифікації, вся сукупність інформації зводиться до двох її різновидів: усної і фіксованої.

Особливе місце в складі інформації займає інформація фіксована. Вона називається документами. Вони мають реальну юридичну значущість, легко сприймаються людиною, мають концентровану інформаційну ємкість, можуть передаватися і зберігатися.

На практиці, оперативність управління безпосередньо залежить від швидкості руху документів, їх обробки, вірогідності вкладеної в них інформації, можливостей і надійності системи їх сприймання і передачі, організації пошуку, використання та збереження, кваліфікаційності і чіткості роботи інформаційно-довідкової служби тощо.

Сукупність документів будь-якої організації називається її документацією. Чим вона у господарстві багатша, повніша, краще збережена, тим більше можливостей для її використання в процесі вироблення управлінського рішення.

Робота з документами називається діловодством. Ним є діяльність із документування інформації і організації руху документів. В організації виділяється два різновиди діловодства: централізоване і децентралізоване. Централізоване діловодство ще називається загальним або адміністративним. В

його коло входить документування організаційно-розпорядчої інформації (ОРІ) і організація руху організаційно-розпорядчих документів (ОРД). Децентралізоване діловодство ще називається спеціальним або галузевим.

За допомогою усної і документної інформації об'єктивно відображаються будь-які явища реального світу і процеси, що відбуваються у функціонуванні кожної конкретної організації. Її потоки реально існують поряд з потоками робочої сили, матеріалів і знарядь праці. Виходячи із наведеного, до інформаційного забезпечення менеджменту організацій, за нашим баченням, слід відносити:

- а) саму інформацію, бо без неї інформаційне забезпечення немислиме взагалі;
- б) документовані її різновиди (постанови, рішення, акти, договори, інструкції тощо);
- в) інформацію, накопичену в пам'яті працівників організації;
- г) засоби опрацювання інформації, її перероблення, видозміни і передачі до споживачів (комп'ютери, радіо, факси, телефони і т.д.);
- д) діяльність апарату управління із взаємоузгодження своєї роботи (наради, збори, наради) та погодження і спрямовування руху процесу господарювання;
- е) здатність управлінських працівників до спілкувальної діяльності з приводу передачі, роз'яснення чи сприйняття інформації;
- є) здатність виконавців до сприйняття інформації.

Перелічені в наведеній послідовності складники інформаційного забезпечення менеджменту є тим компонентом комунікацій, яким об'єднуються в єдиний цілісний вплив на функціонування об'єктів менеджменту виконувані її суб'єктами управління функції та використовувані для їх реалізації принципи, методи, стилі, етика, етикет, культура і мистецтво управлінської діяльності.

Інформаційне забезпечення менеджменту є невід'ємною складовою частиною функціонування організації. Причому воно є таким її компонентом від якості якого в прямій залежності знаходиться стан її функціонування. Це викликається тим, що інформаційним забезпеченням досягається:

а) усвідомлення місії, цілей і завдань на всіх рівнях і у всіх структурних одиницях організаційної структури підприємства;

б) порозуміння між самими управлінськими працівниками та між ними і робітниками з питань бачення місії, цілей та завдань організації, а також виконання останніх тими, кому вони доведені;

в) належне забезпечення кожного конкретного працівника необхідними ресурсами, досягання узгодженості в діях виконавців у досягненні спільних цілей;

г) активізація у виконавцях внутрішнього бажання виконувати доводжувані їм завдання;

д) формування спільного інтересу всіх працівників організації до досягнення її місії;

е) дотримання моральності і правомірності дій кожним із працівників організації з питань реалізації її програми.

Значення інформаційного забезпечення менеджменту полягає, перш за все, в тому, що воно є передуючим компонентом функціонування організації. Саме через перероблення інформації і вироблення на цій основі нових її різновидів формується сам задум створення чи подовження функціонування організації, визначається її місія, ставляться цілі з її досягнення та розробляються завдання з реалізації цілей.

Від того, наскільки якісно визначена місія, поставлені цілі з її досягнення та розроблені завдання з їх реалізації, залежить стан функціонування організації, її конкурентоспроможність і економічне становище працівників. Ця діяльність втілюється в планах, проектах, розрахунках, статутах, колективних договорах, правилах внутрішнього трудового розпорядку,

положеннях про оплату праці, довідниках норм праці і інших, подібних їм носіях інформації.

Переліченими і подібними їм напрямками роботи з інформацією по формуванню місії, цілей і завдань організації забезпечується інформаційна діяльність із приведення її процесу господарювання в дію: доводяться завдання виконавцям, здійснюється мотиваційна діяльність управлінських працівників, узгоджуються дії виконавців з метою досягання спільних цілей, досягається забезпечення їх засобами і предметами праці та підтримання безпечних умов її виконання. За допомогою інформаційної діяльності досягається також регулювання процесу функціонування організації та контроль за втіленням у життя задумів управляючої системи.

Наведене вказує на те, що належність функціонування організації досягається, перш за все, тим, наскільки управлінські працівники засвоїли інформацію із формування місії, цілей і завдань організації і наскільки вони просякнулись її змістом. Поряд з цим вона визначається тим, на якому рівні вичерпності, роз'яснювальності, мотиваційності, приязності та мовної тональності доводиться інформація управлінськими працівниками до виконавців. Не менше значення в цій справі має також рівень забезпеченості засобами із сприйняття, переробки та передачі інформації та їх досконалості. Лише в органічному поєднанні ці три складники інформаційного забезпечення менеджменту здатні створити організації її ефективне функціонування. Збої в будь-якому з них знеоцінюють якість їх решти. З огляду на наведене, будь-яка організація для того, щоб успішно функціонувати має, перш за все, піклуватися про стан свого інформаційного забезпечення.